

Záruční a rozvojové bankovníctví

Cíl kapitoly

Tato kapitola je zaměřena na záruční a rozvojové bankovníctví. Jejím cílem je vysvětlit podstatu záručních a rozvojových bank, jejich úlohu v ekonomice a poslání. Dále je zde představena nejvýznamnější banka českého záručního a rozvojového bankovníctví – Českomoravská záruční a rozvojová banka a její produkty nabízené podnikatelským subjektům a domácnostem.

Časová zátěž

samostudium – 4 hodiny

Komerční banky jsou v rámci své činnosti vystaveny mnoha rizikům. Obchodní banky podstupují při své finanční zprostředkovatelské činnosti úvěrové, tržní a operační riziko. Obchodní banky financují podnikatelské projekty (poskytují podnikatelské úvěry), podílejí se na riziku neúspěchu těchto projektů. Pokud tato rizika přesahují možnosti pravidel pro podstupovaná rizika, komerční banka může k financování rizikových podnikatelských projektů využít služeb specializovaných subjektů (specializovaných záručních bank).

Pro podporu financování podnikatelských subjektů jsou zakládány záruční a rozvojové banky.

Úlohou záručního a rozvojového bankovníctví je financování a zmírnění rizik odvětví a podnikatelských aktivit vytvářejících žádoucí makroekonomické proporce a v podstatě nesplňující běžné úvěrové podmínky.

Záruční a rozvojové banky svou činností poskytují úvěrovou podporu záměrů na makroekonomické i mikroekonomické úrovni.

Činnost **záručního bankovníctví** spočívá v poskytování záruk za závazky klientů třetí osobě.

Záruční banka je banka specializovaná na poskytování záruk a zprostředkování státních podpor podnikání.

Úkolem **rozvojového bankovníctví** je přímá a nepřímá úvěrová podpory středních a dlouhodobých investic.

Rozvojová banka je banka specializovaná na úvěrování rozvojových programů za podpory státu.

Záruční a rozvojové bankovníctví funguje na těchto **principech**:

- *komerčním* – záruční a rozvojové banky mají za cíl dosáhnout zisk a minimalizovat rizika, zdroje k financování svých aktivit získávají na finančních trzích;
- *intervenčním (subvenčním)* – záruční a rozvojové banky získávají finanční zdroje za podpory státu, obcí, fondů, nadací, aj.

Českomoravská záruční a rozvojová banka, a.s.

Českomoravská záruční a rozvojová banka (ČMZRB) byla založena roku 1992 jako rozvojová banka České republiky. Jejím úkolem je napomáhat rozvoji malého a středního podnikání, infrastruktury a dalších sektorů ekonomiky vyžadujících veřejnou podporu, a to v souladu se záměry hospodářské politiky vlády České republiky.

Většinovým vlastníkem ČMZRB je stát. Akcionářská struktura je následující:

- Česká republika zastoupená Ministerstvem průmyslu a obchodu, Ministerstvem financí a Ministerstvem pro místní rozvoj (72 %),
- Komerční banka, a. s., Česká spořitelna, a. s., Československá obchodní banka, a. s.

Úhrn aktiv ČMZRB v roce 2009 dosahoval 62 135 mil. Kč, cizí zdroje banky činily 56 686 mil. Kč. ČMZRB splňuje požadavky na kapitálovou přiměřenost – její ukazatel kapitálové přiměřenosti dosahoval 15,2 %.

ČMZRB je banka s celostátní působností. V celé republice má 5 poboček.

Internetové stránky: <http://www.cmzrb.cz>

Činnost ČMZRB spočívá v poskytování záruk a zvýhodněných úvěrů malým a středním podnikatelům s využitím prostředků ze státního rozpočtu, fondů a krajů. Kromě podnikatelů podporuje vlastníky bytových domů při rekonstrukci těchto domů a vodohospodářské projekty poskytováním zvýhodněných úvěrů.

Rozdělení podnikatelů:

- *drobný podnikatel* – do 10 zaměstnanců, bilanční suma do 2 mil. EUR
- *malý podnikatel* – do 50 zaměstnanců, bilanční suma do 10 mil. EUR
- *střední podnikatel* – do 250 zaměstnanců, bilanční suma do 50 mil. EUR

Programy podpory ČMZRB

Za účelem podpory malých a středních podnikatelů banka nabízí tyto programy:

- Program PROGRES
- Program ZÁRUKA (záruky za investiční úvěry)
- Program START
- Programy regionální

Na podporu bydlení banka dále nabízí:

- Program PANEL

Program PROGRES

Tímto programem banka podporuje malé a střední podnikatele, kteří mají omezenou možnost získat externí financování z důvodu nižší kapitálové vybavenosti nebo nemají dostatečné možnosti k poskytnutí zajištění úvěru. Podpora spočívá v umožnění realizace rozvojových podnikatelských projektů těchto podnikatelů, a to pomocí podřízených úvěrů.

Program ZÁRUKA

Cílem programu je usnadnit malým a středním podnikatelům přístup k bankovním úvěrům na realizaci jejich podnikatelských projektů a následně tak zvýšit jejich konkurenceschopnost. Podpora spočívá v poskytování zvýhodněných záruk podnikatelům. Mezi podporované oblasti patří např. zpracovatelský průmysl nebo stavebnictví.

V rámci tohoto programu jsou bankou nabízeny související programy *M-záruka* a *S-záruka*. Jedná se o programy podpory v podobě záruk za investiční úvěry.

M-záruka:

- výše zaručovaného úvěru až 5 mil. Kč
- výše záruky až 70 % jistiny zaručovaného úvěru
- doba ručení až 15 let

S-záruka:

- výše zaručovaného úvěru bez omezení
- výše záruky až 80 % jistiny zaručovaného úvěru
- doba ručení až 15 let

Program START

Podpora v rámci tohoto programu spočívá v poskytnutí zvýhodněné záruky s finančním příspěvkem k zaručovanému úvěru. Cílem je podpořit realizaci podnikatelských projektů začínajících podnikatelů.

Souvisejícím programem je program *M-záruka pro začínající podnikatele*. Charakteristika tohoto programu:

- výše zaručovaného úvěru až 3 mil. Kč
- výše záruky až 80 % jistiny zaručovaného úvěru
- splatnost úvěru více než 3 roky
- doba ručení až 15 let

Regionální programy

Regionální programy jsou určeny na podporu malých a drobných podnikatelů v regionech (např. krajích). Jejich cílem je umožnit realizaci podnikatelských projektů těchto podnikatelů pomocí zvýhodněných regionálních úvěrů.

Podpora bydlení – Program PANEL¹

Na podporu bydlení banka poskytuje zvýhodněné přístupy k bankovním úvěrům. Cílem je usnadnit financování komplexních oprav a modernizaci bytových domů v rozsahu a kvalitě, která zvýší užitnou hodnotu domů a prodlouží jejich životnost.

Souvisejícími programy jsou programy *M-záruka PANEL*, *P-záruka PANEL* a *Dotace na úhradu úroků*.

M-záruka PANEL:

- výše záruky až 80 % úvěru (úvěr do 10 mil. Kč)

¹ S účinností od 13.srpna 2010 byl pozastaven příjem žádostí o dotace na úhradu úroků v programu NOVÝ PANEL

- mezi spolupracující banky patří Česká spořitelna, Komerční banka, Wüstenrot stavební spořitelna a Waldviertler Sparkasse von 1842.

P-záruka PANEL:

- výše záruky až 80 % úvěru
- spolupracujícími bankami jsou např. Česká spořitelna, ČSOB, Komerční banka a další významné banky a stavební spořitelny na českém trhu

Kromě výše uvedených forem podpor banka poskytuje rovněž komerční služby, vedení účtů, depozitní produkty, úvěrové financování a obchody s CP.

Shrnutí kapitoly

Cílem záručního a rozvojového bankovníctví je podpořit podnikatelské aktivity formou zvýhodněných úvěrů a záruk. Některé podnikatelské aktivity jsou vysoce rizikové na to, aby mohly být financovány komerčními bankami. V České republice působí Českomoravská záruční a rozvojová banka, která podporuje rizikové podnikatelské aktivity avšak s makroekonomickým přínosem. Českomoravská záruční a rozvojová banka je z větší části vlastněna státem a představuje tedy specifický druh státní podpory podnikání. Podpora aktivit této banky směřuje k podnikatelským subjektům a domácnostem.

Otázky k zamyšlení

1. Jaké formy podpory podnikatelským subjektům Českomoravská záruční a rozvojová banka nabízí?
2. Jakým ekonomickým subjektům je podpora Českomoravské záruční a rozvojové banky určena?
3. Srovnajte činnost Českomoravské záruční a rozvojové banky s Českou exportní bankou.